

UZLAMSAL İLİŞKİLER

-1-

Simetri Doğrularını Belirleyelim ve Simetriğini Çizelim

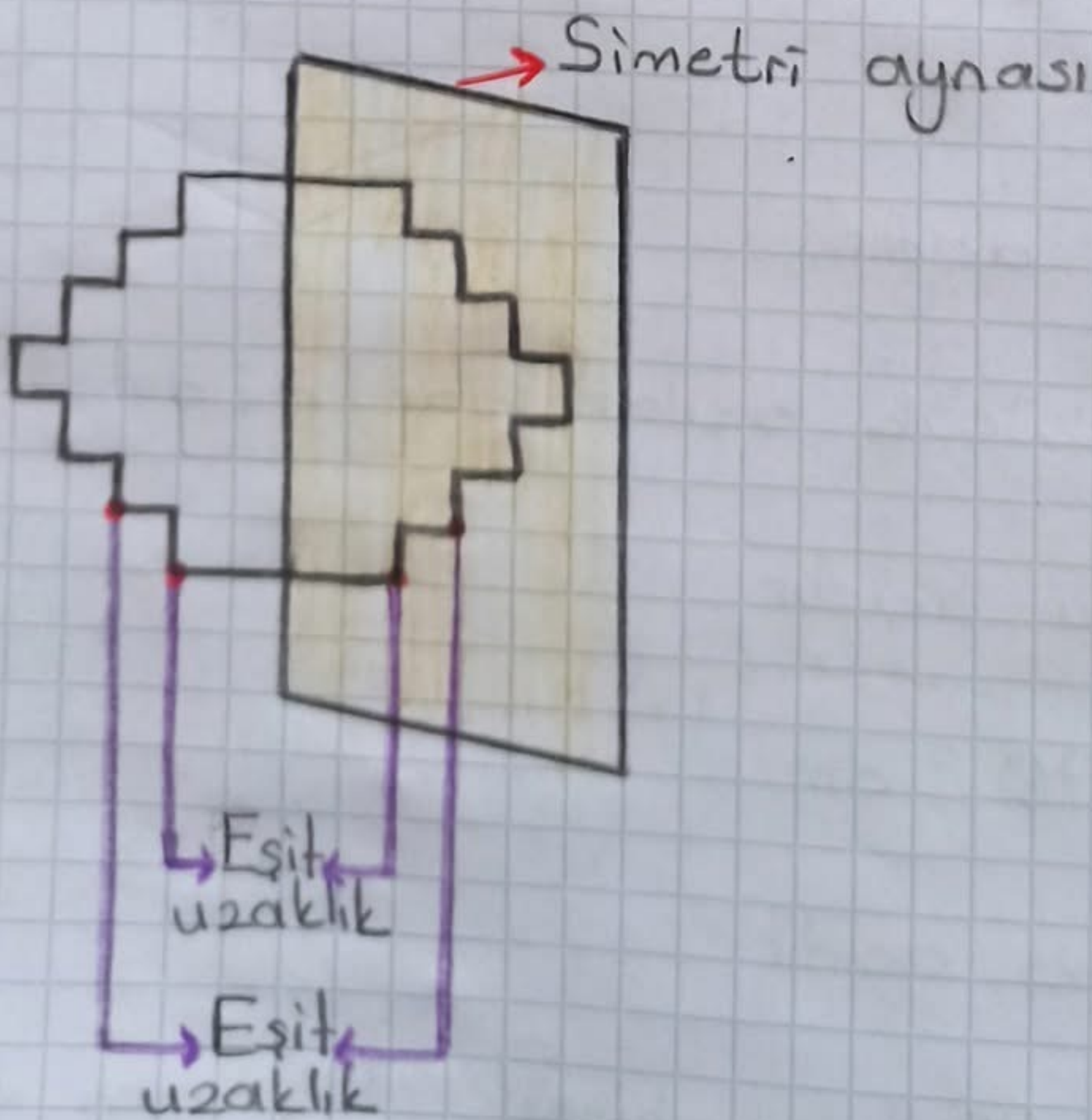
⇒ Bir şeklin aynadaki görüntüsüne **simetri** denir.

⇒ Bazı şekillerde uygun yerlere simetri aynası yerleştirilip şekilden eş parçalar elde edilebilir. Bu tür simetriye **ayna simetrisi** ya da **doğruya göre simetri** denir.

⇒ Doğrular yardımıyla iki eş parçaya ayrılabilen şekiller simetriktir.

⇒ Bazı şekillerin simetri doğrusu bulunmazken, bazı şekillerin birden fazla simetri doğrusu olabilir.

⇒ Simetrik şekillerin simetrik noktaları, simetri eksenine eşit uzaklıktadır.

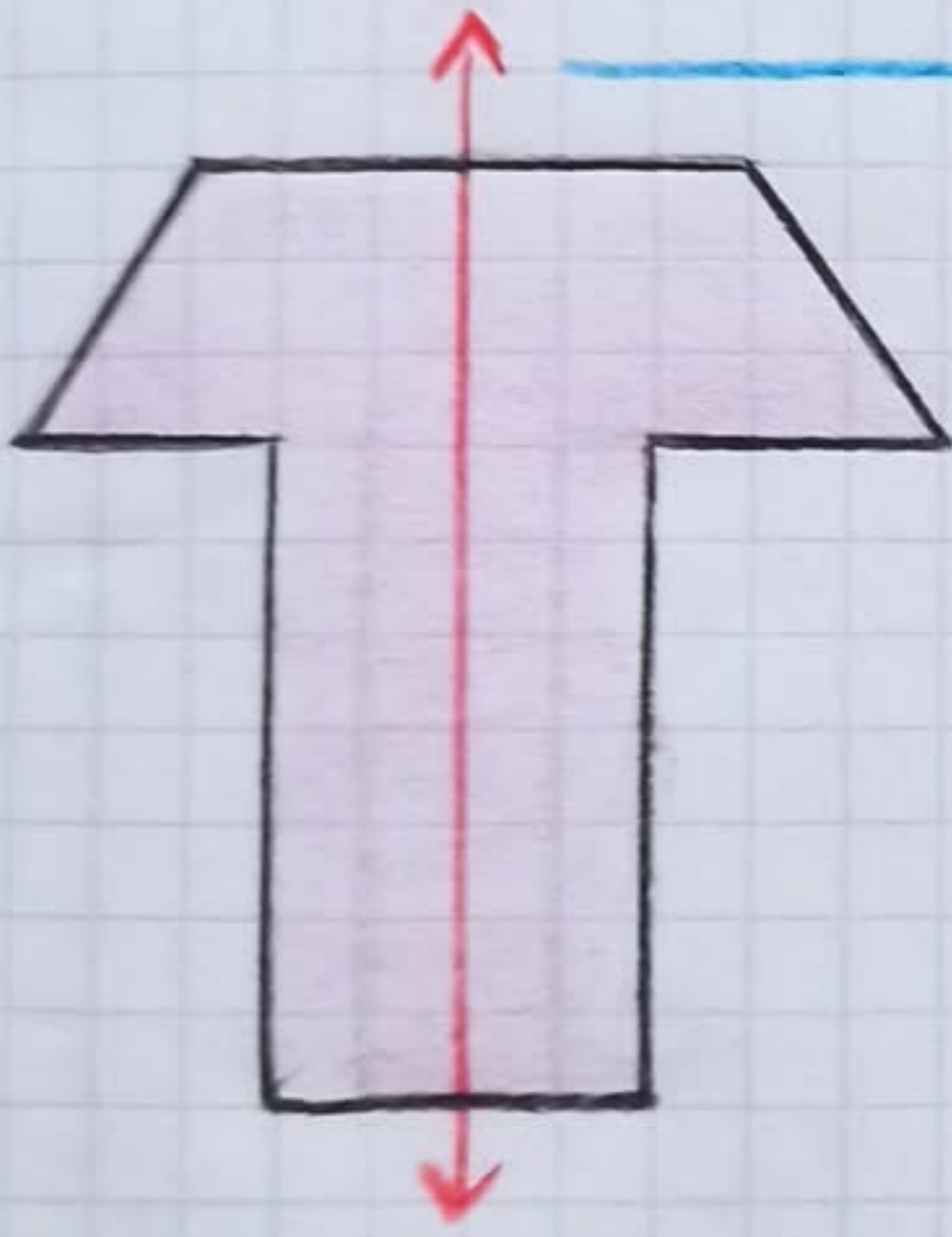

⇒ İki eş parçaya ayrılabilen düzlemsel şekillere **simetrik şekiller** denir.

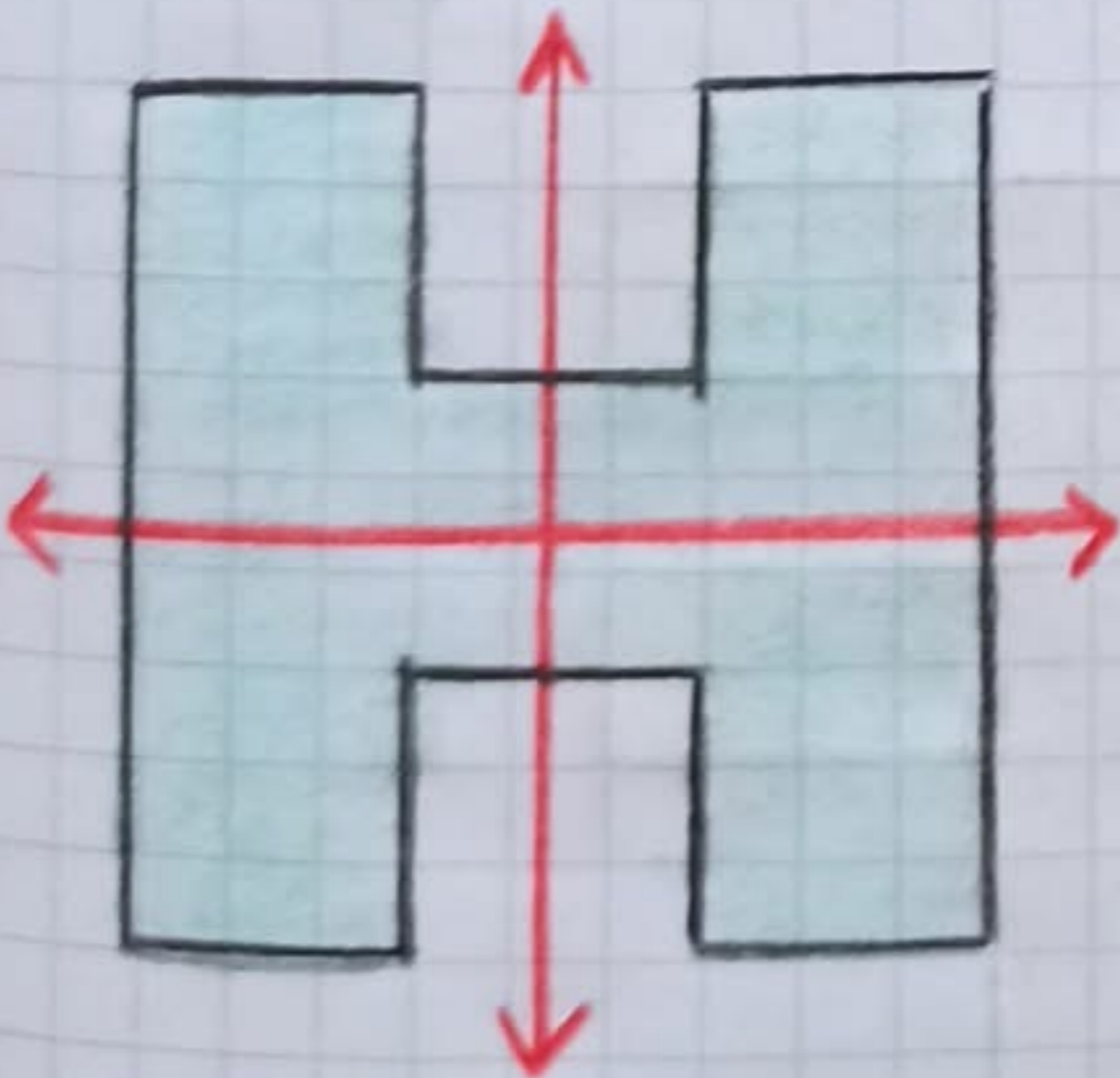
⇒ Şekli iki eş parçaya ayıran çizgiye **simetri doğrusu** denir.

⇒ Simetri doğrusu **yatay**, **dikey** veya **eğik** olabilir.

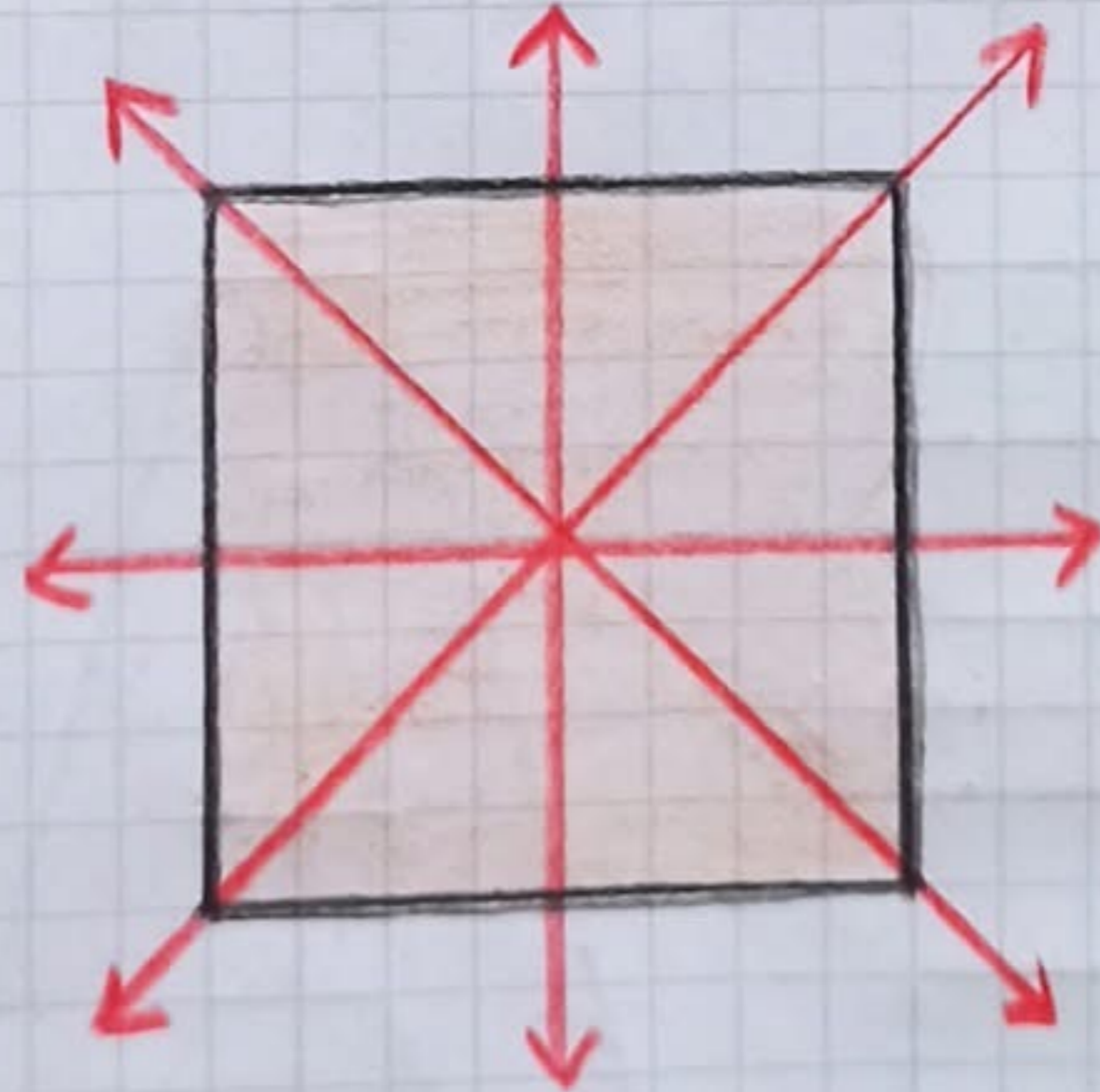
Simetri Doğrusu Çizme

Simetri doğrusu
1 tane simetri doğrusu var.

2 tane simetri doğrusu var.

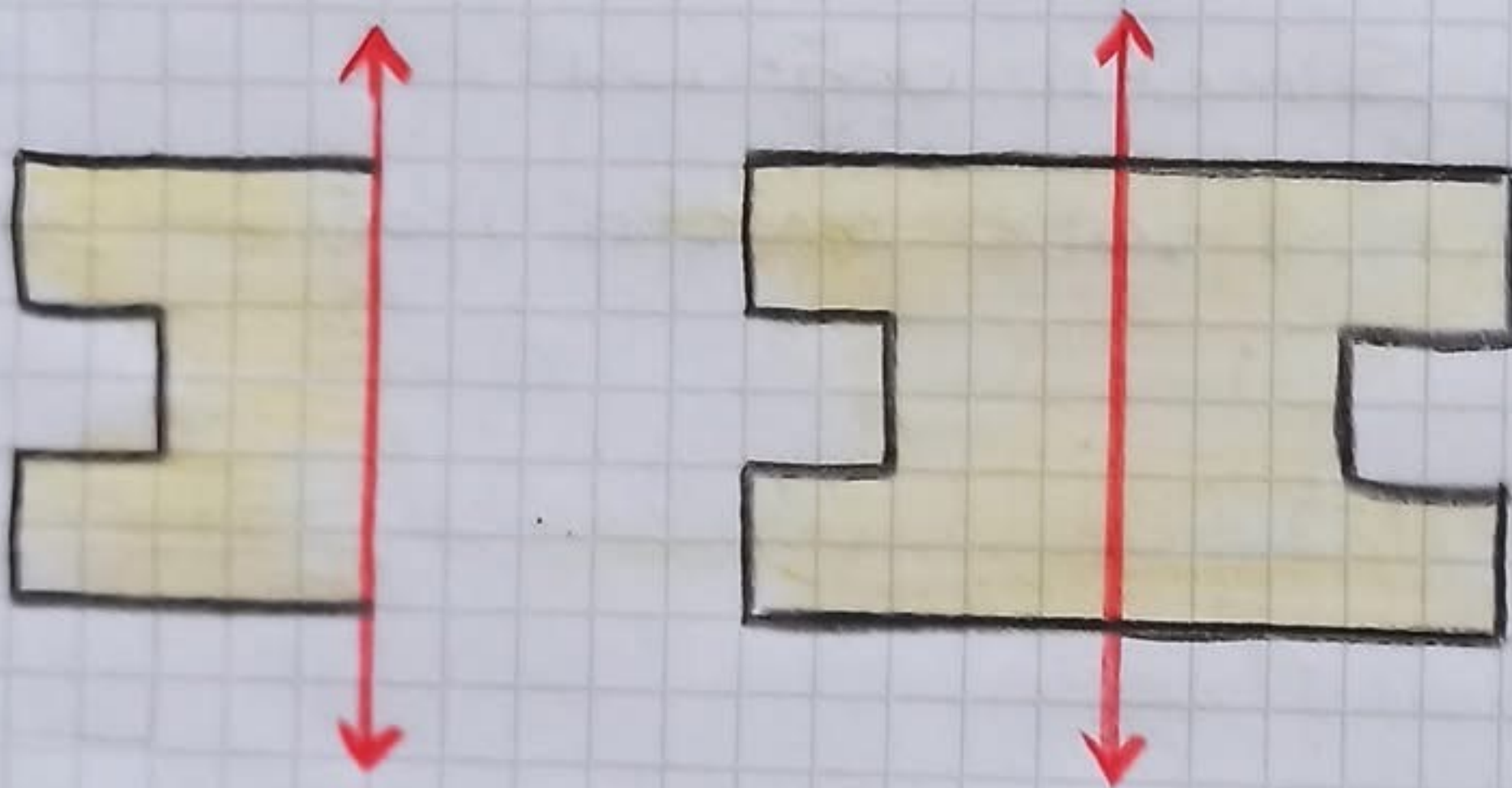

4 tane simetri doğrusu var.

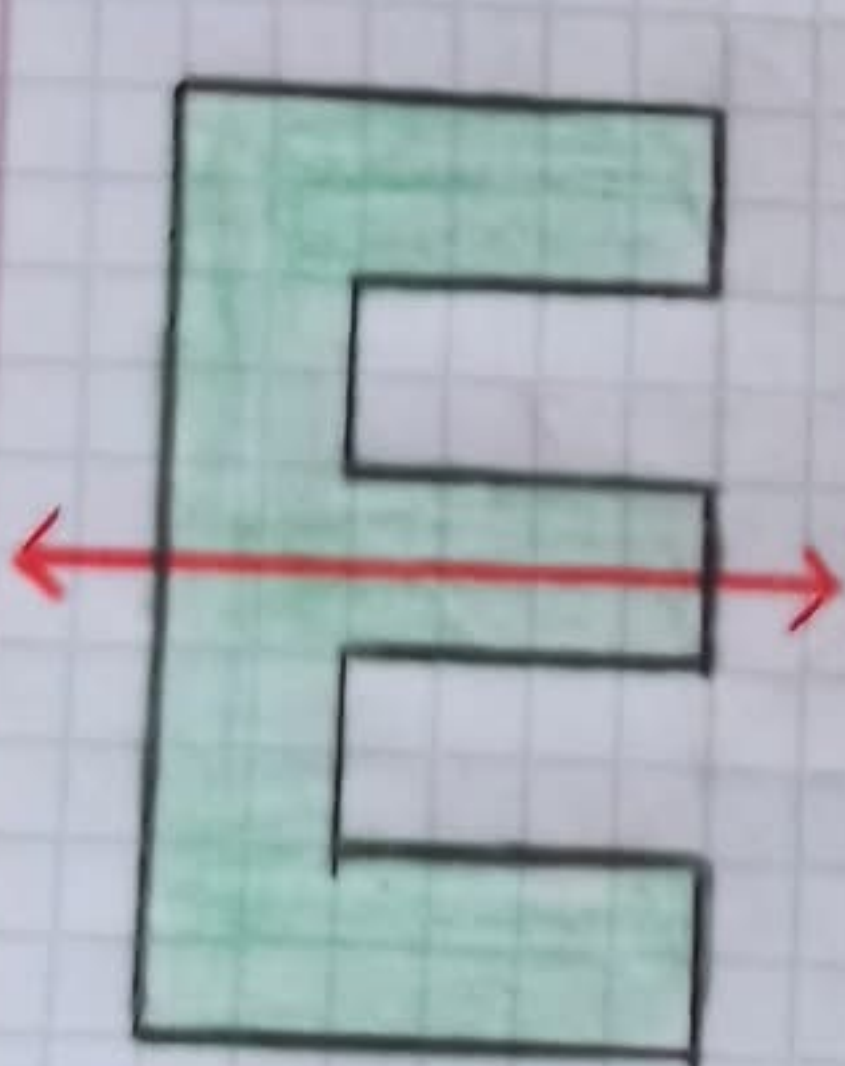
Verilen Şeklin Doğruya Göre Simetrisini Çizme

Bir şeklin verilen doğruya göre simetrisini çizilmek istenebilir. Bu durumda şekil ile şeklin simetrisinde karşılıklı her bir noktanın doğruya uzaklıklarının eşit olmasına dikkat edilmelidir.

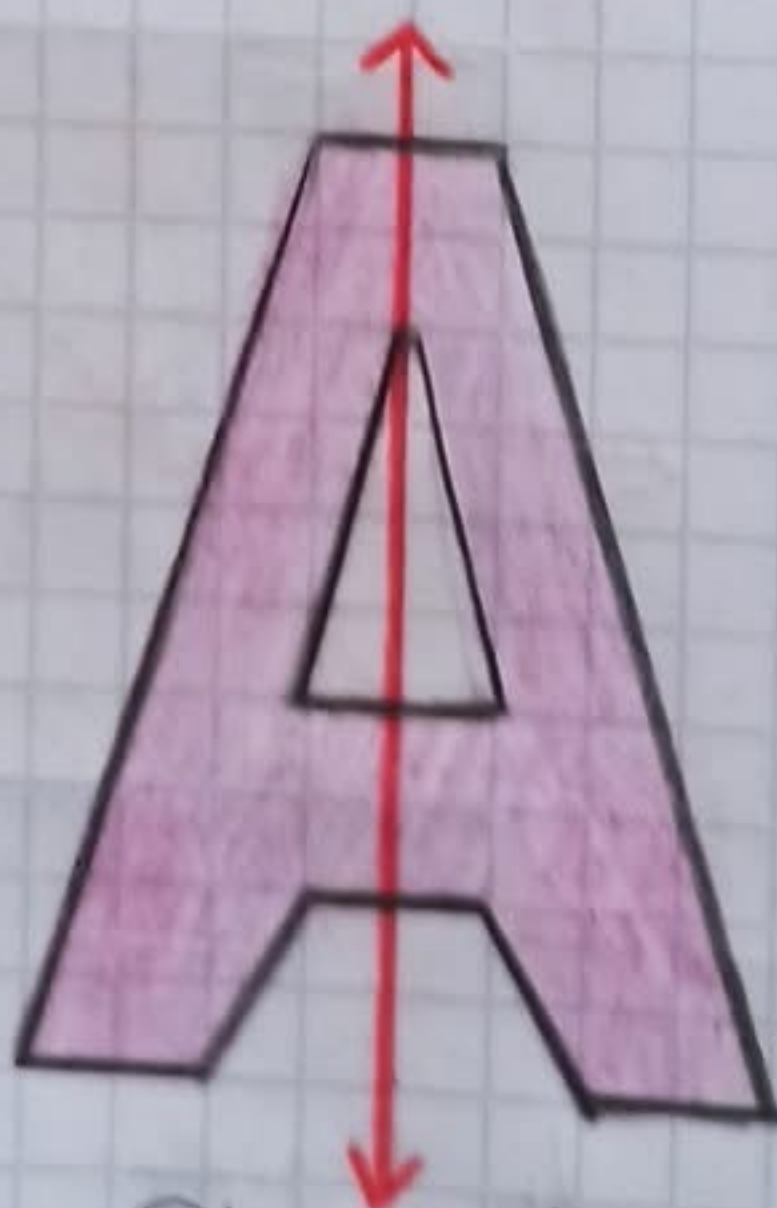
Örnek: Aşağıda verilen şeklin doğruya göre simetrisini çizelim.

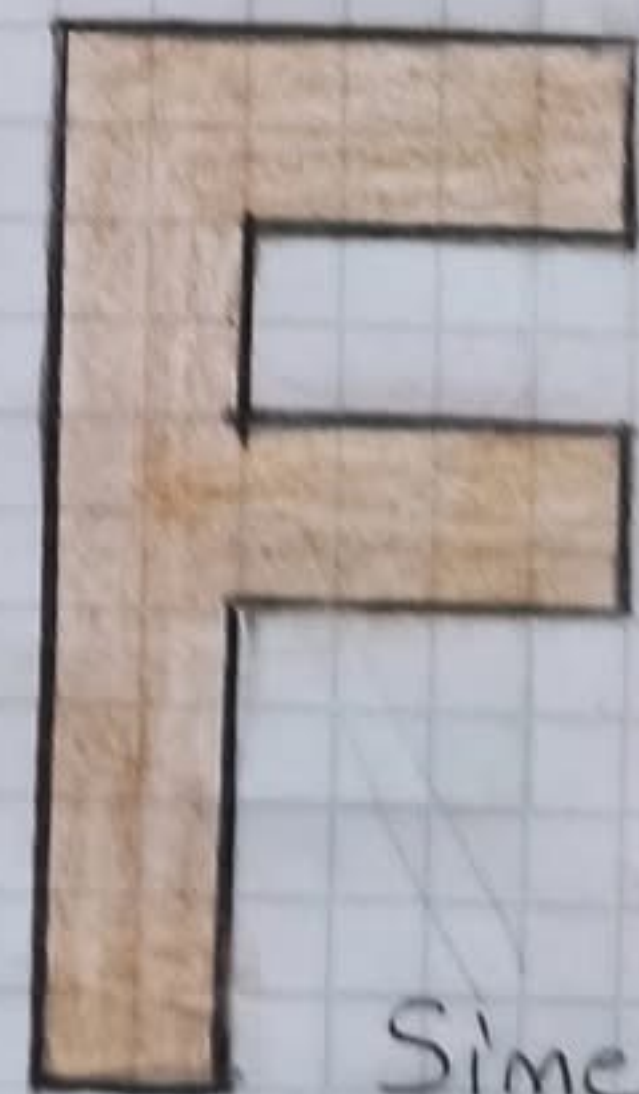
Bazı harfler simetrik, bazıları değildir.

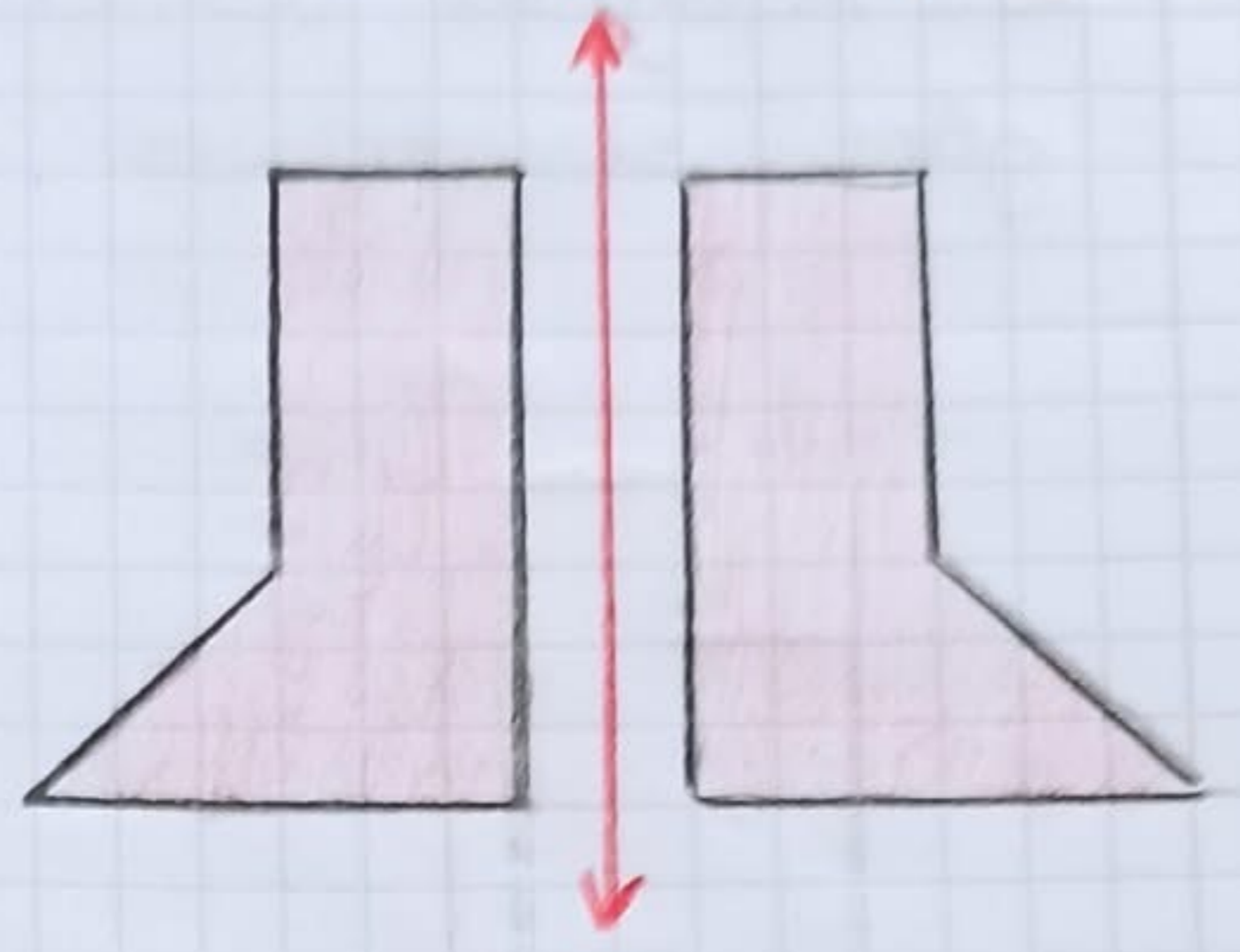
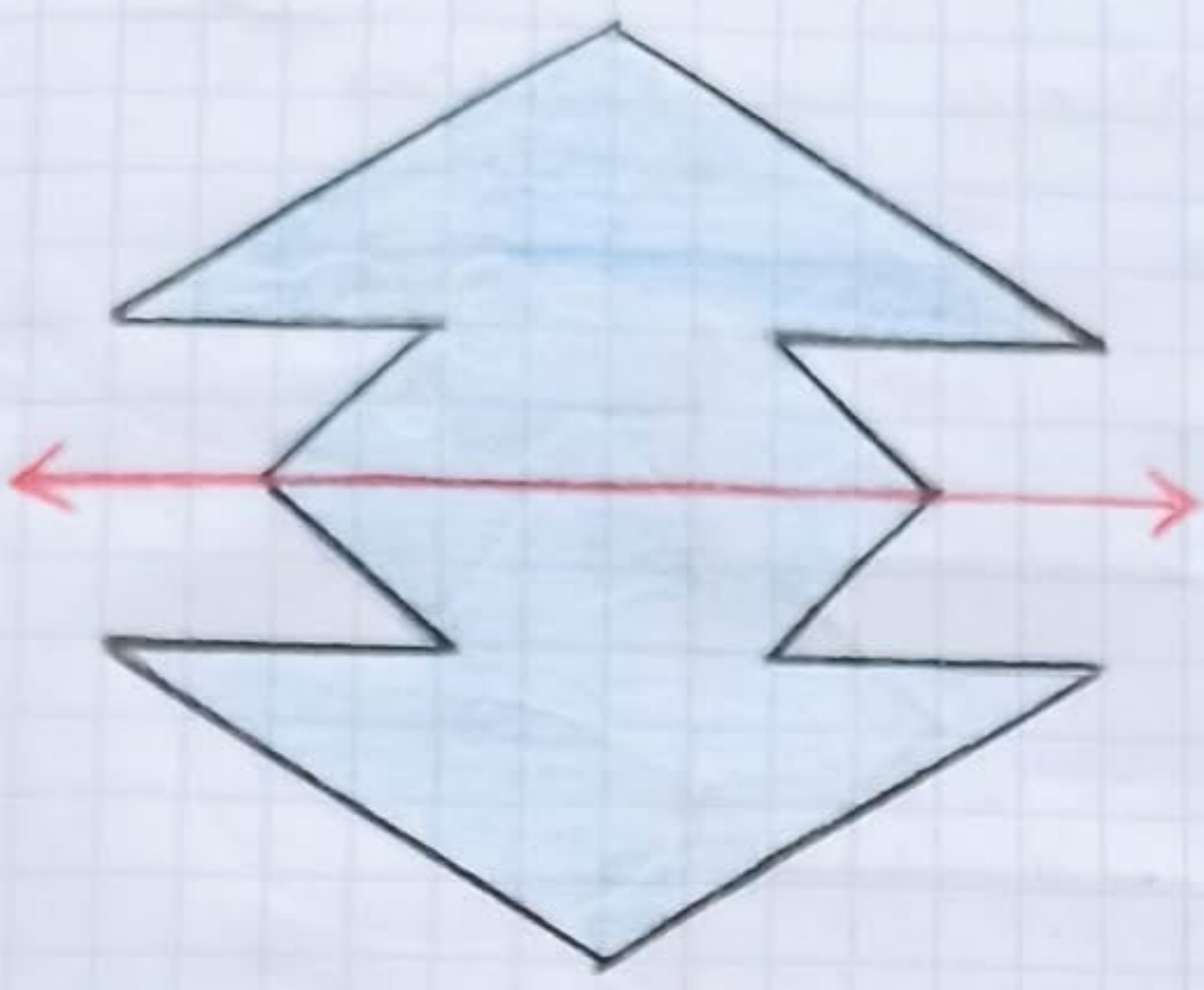
Simetrik

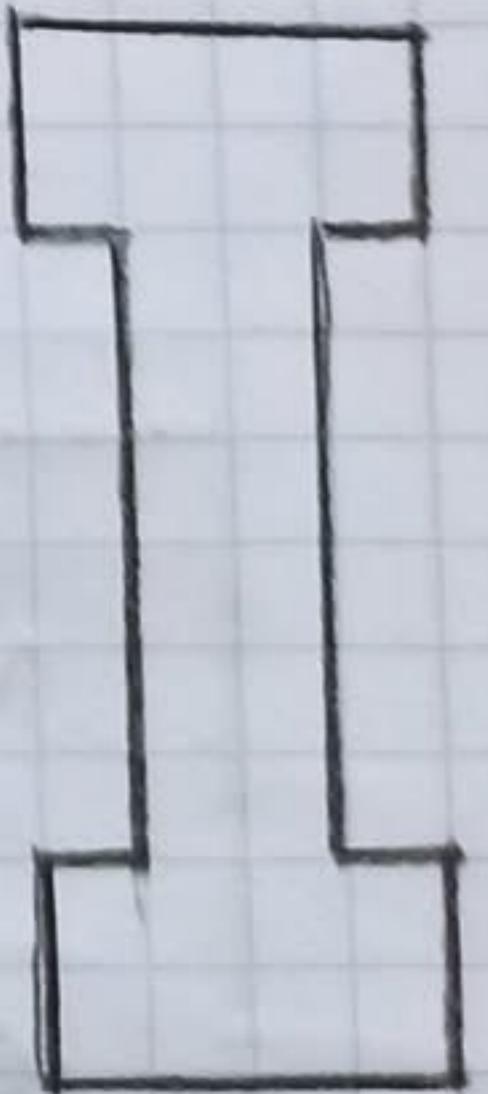
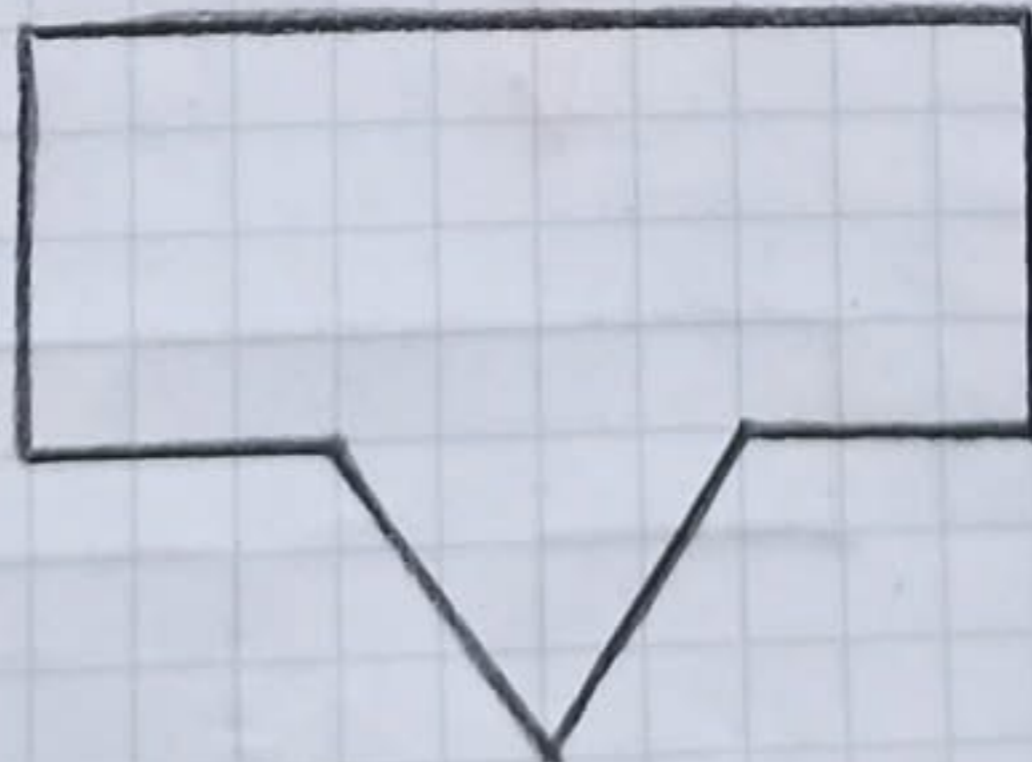
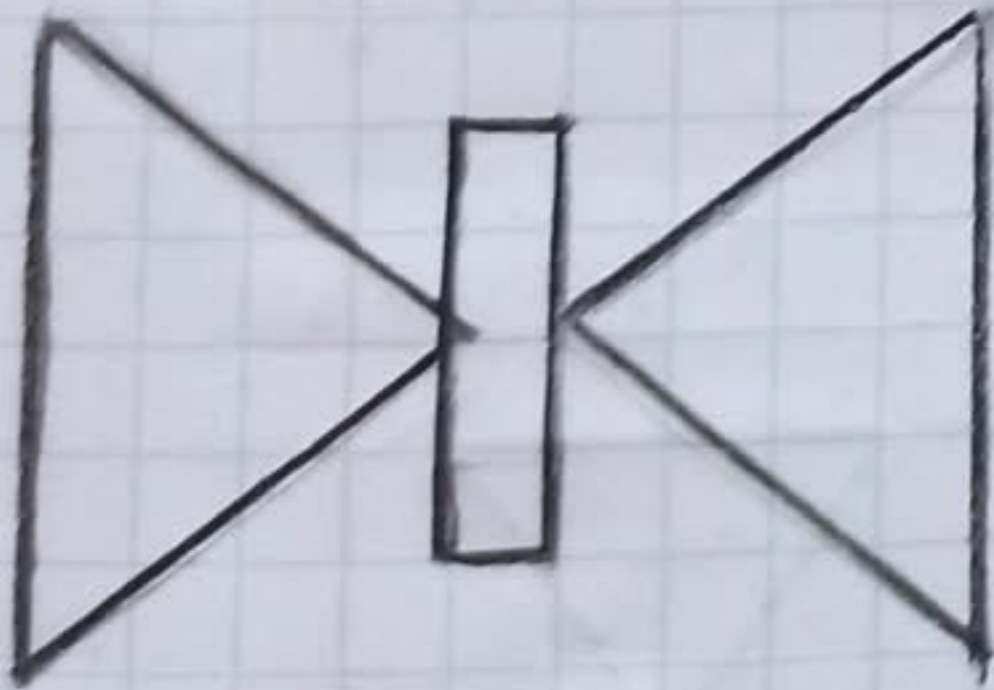
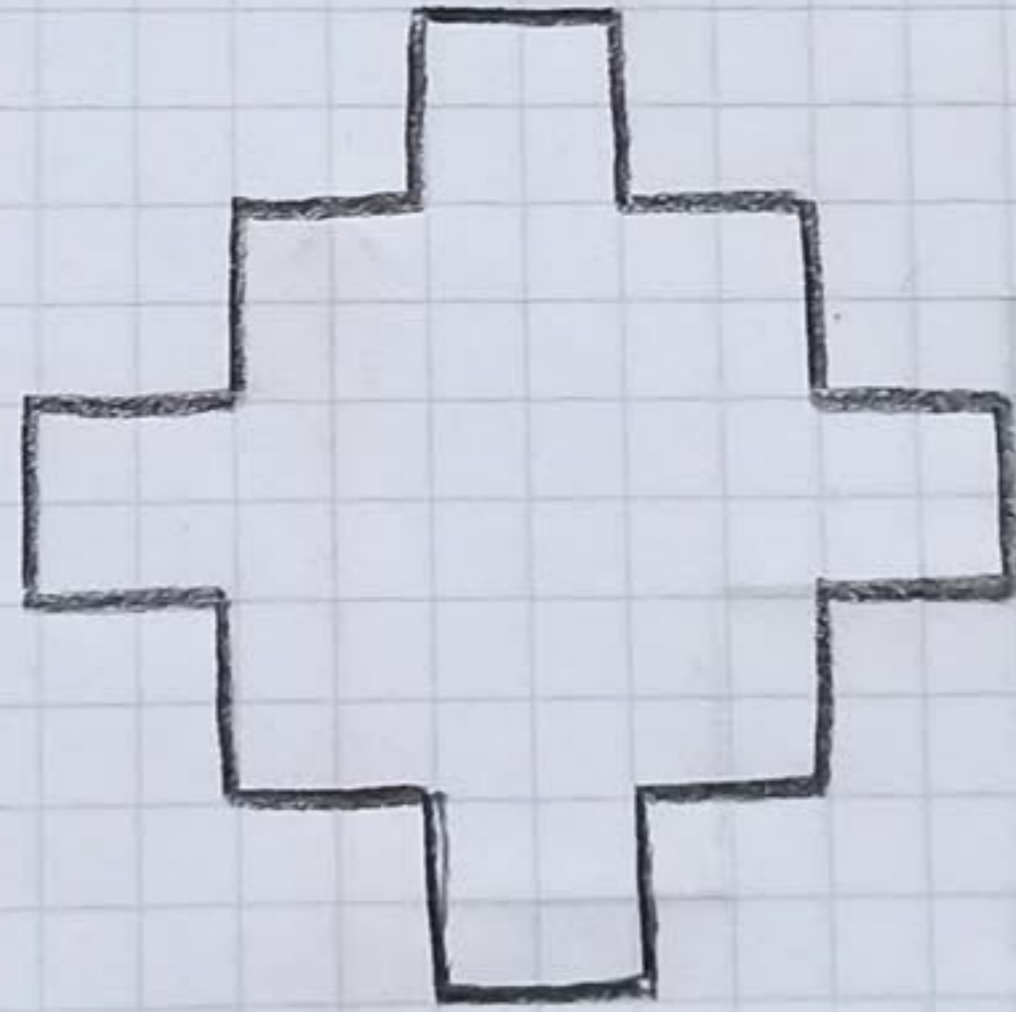
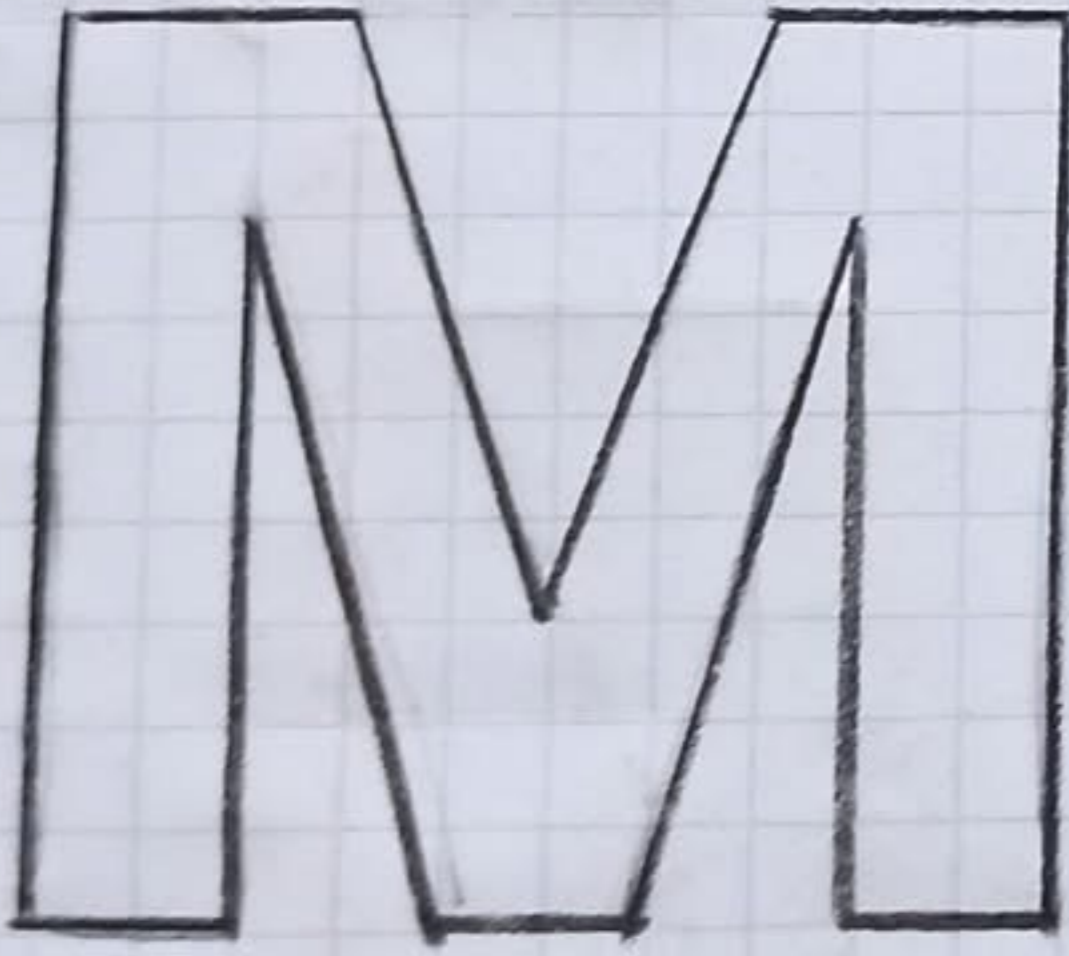
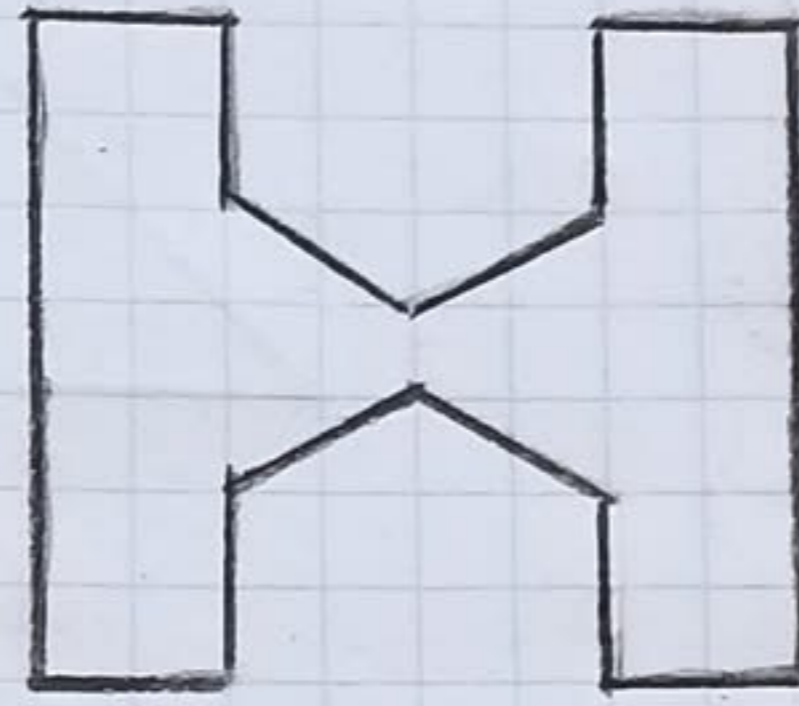
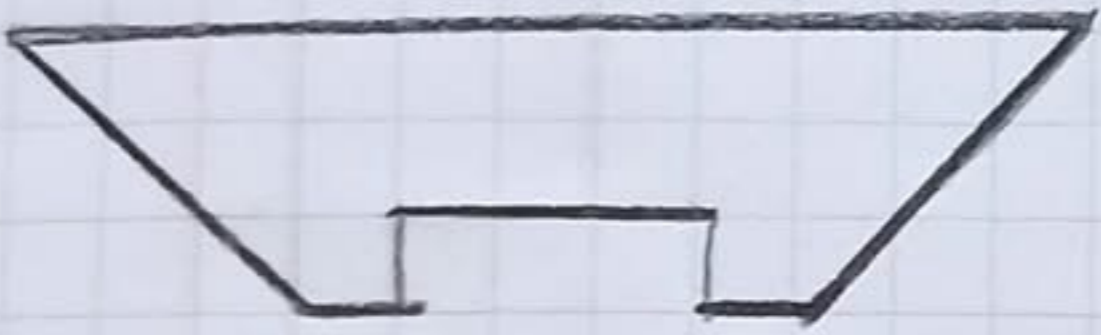
Simetrik

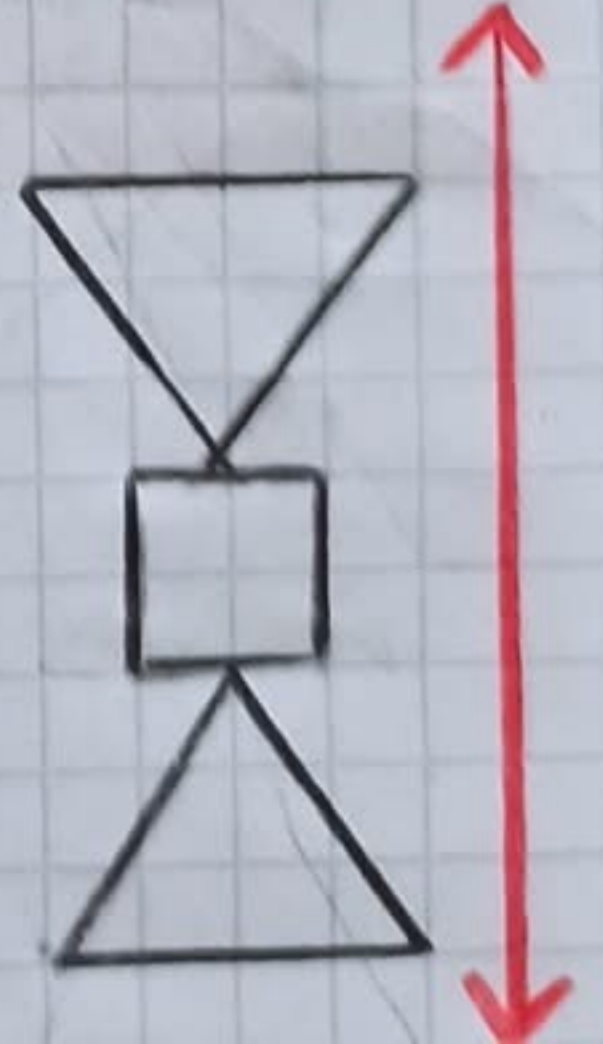
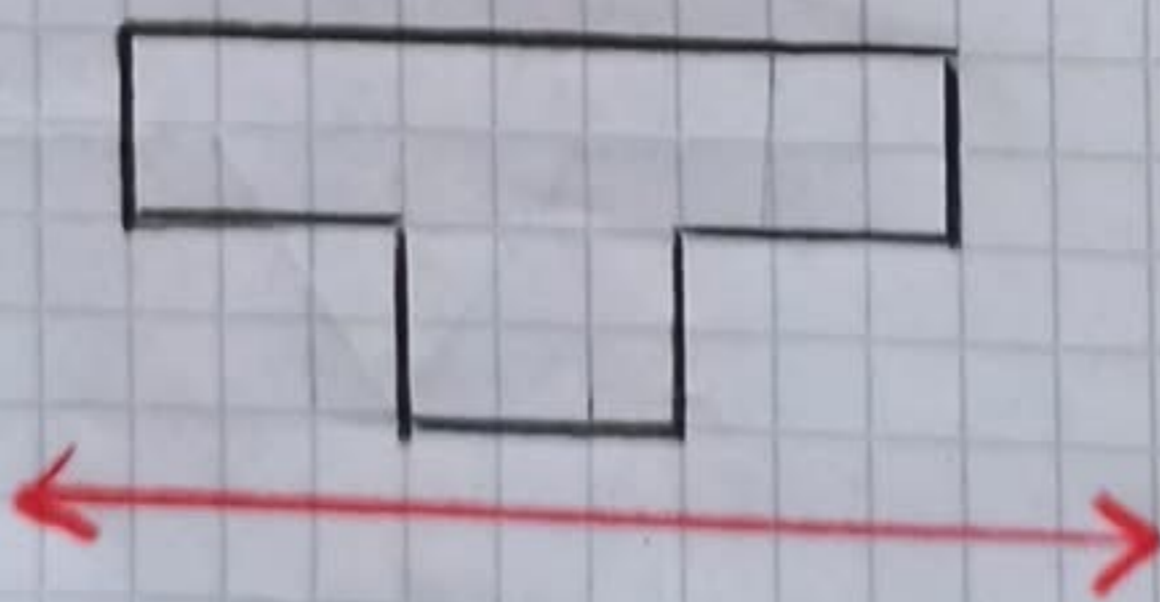
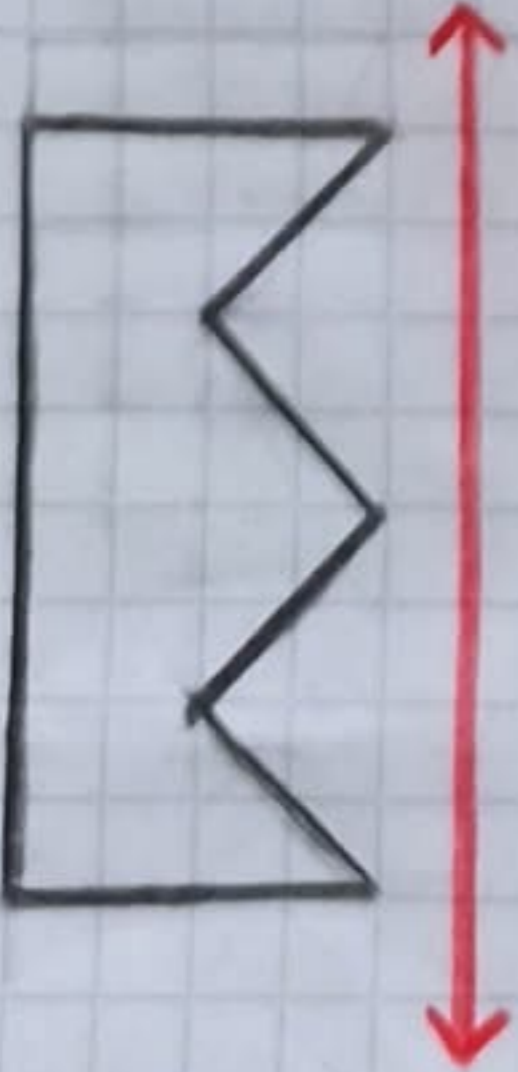
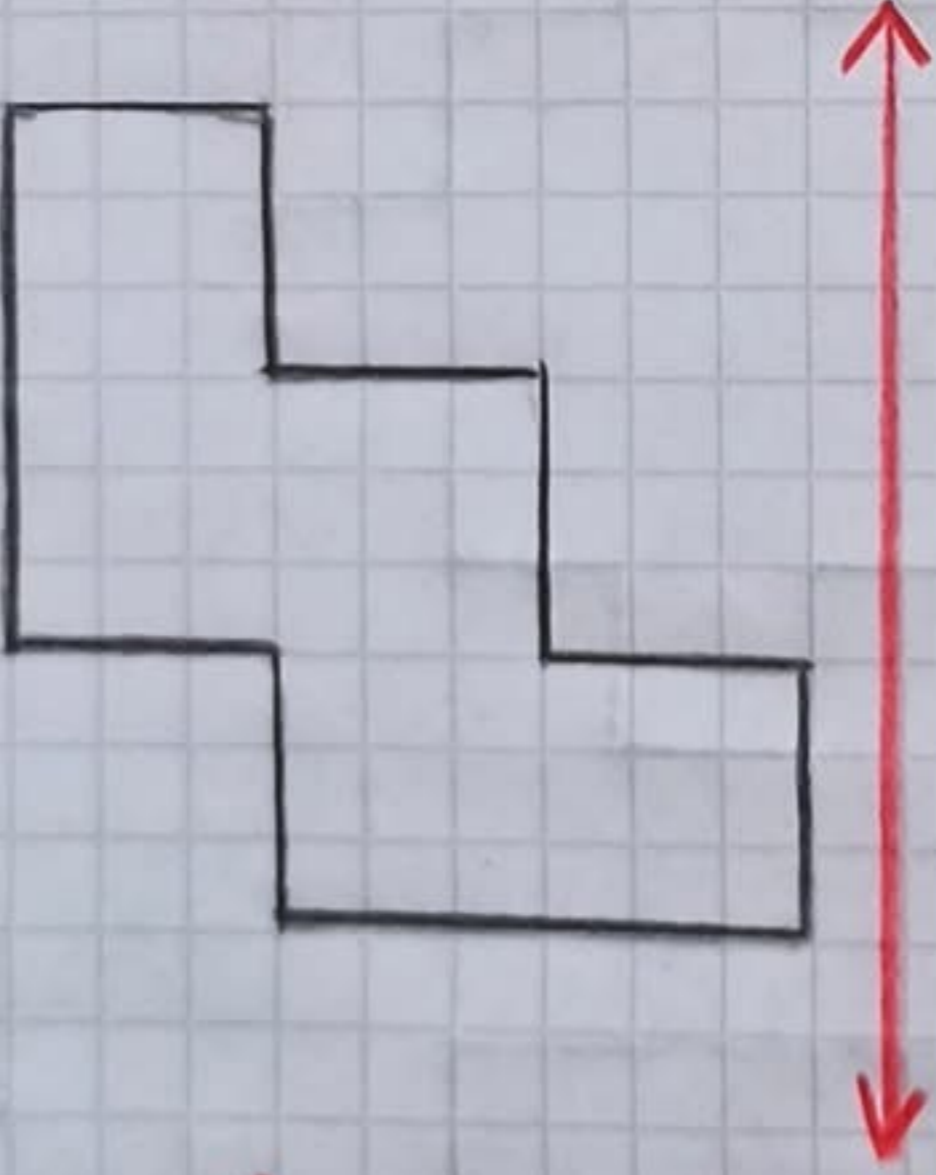
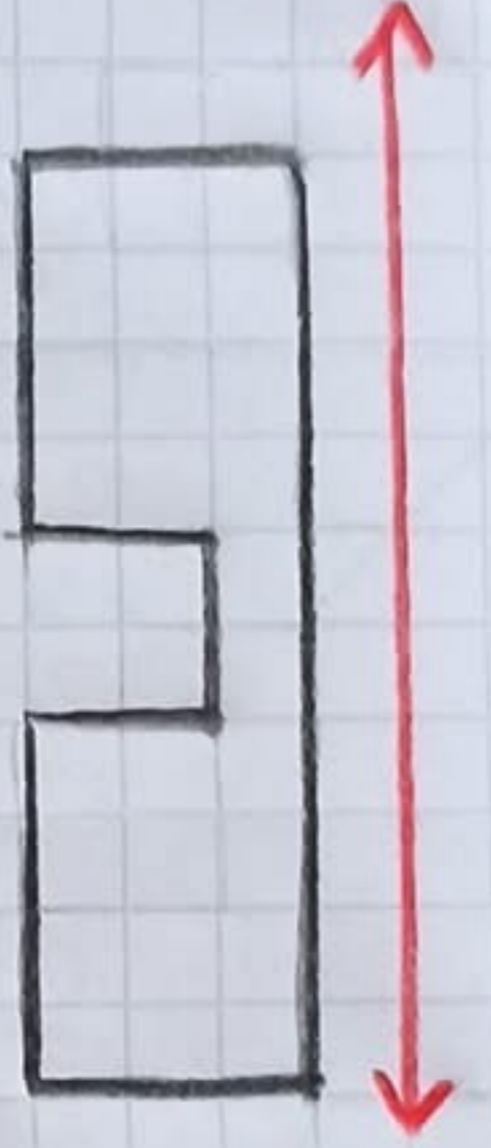
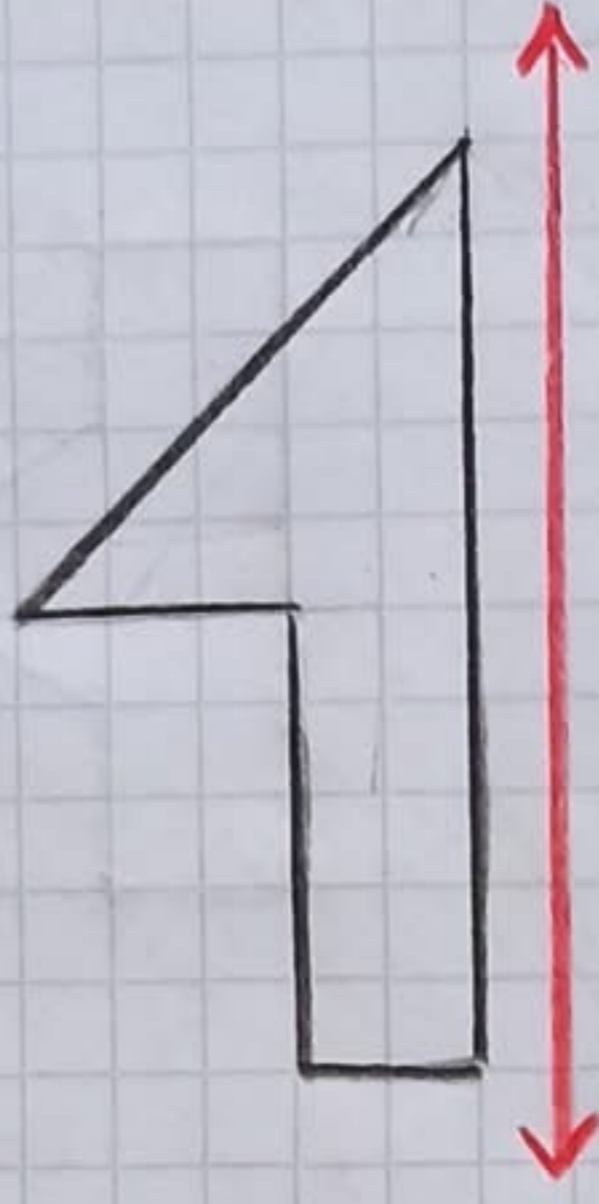
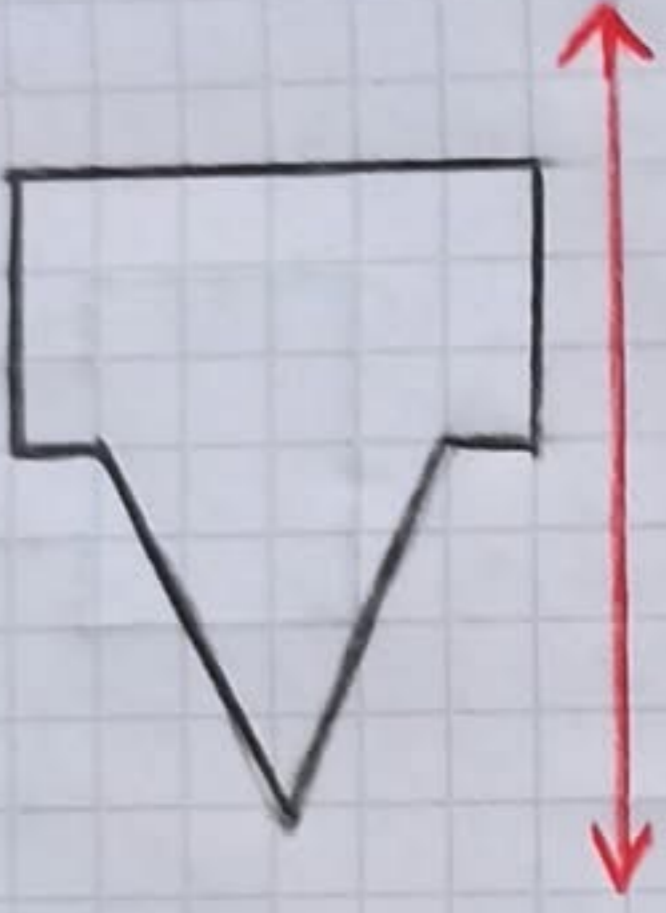
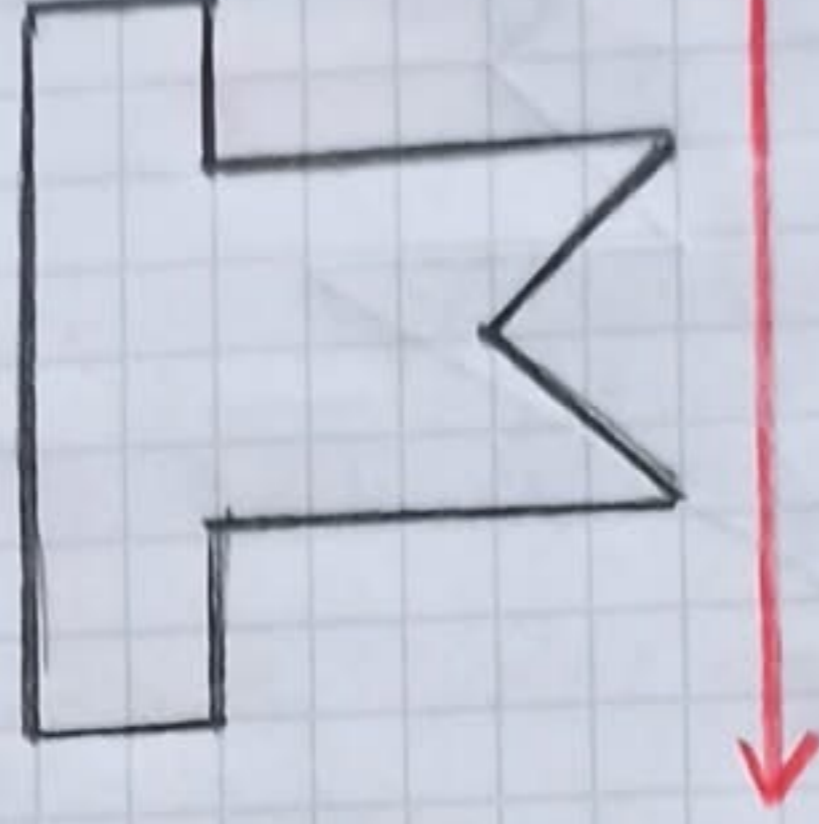
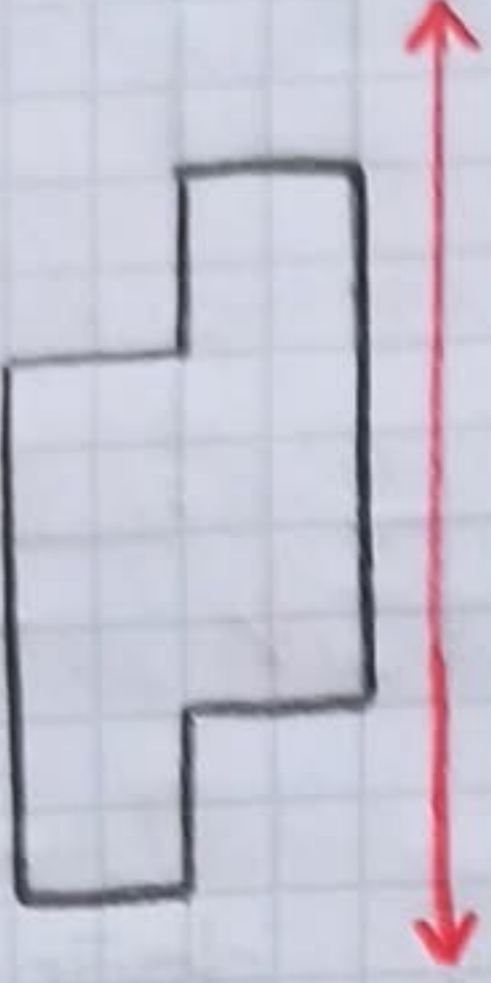
Simetrik
değil

1- Aşağıda verilen şekillerin simetri doğrularını çizelim.

2- Aşağıda verilen şekillerin doğrusuna göre simetrisini çizelim. 5.

6. ÜNİTE: BEN BİR VATANDASIM

HAKLARIMIZ

1.

Tüm insanlar eşit haklarla doğarlar. İnsan haklarını sadece devletler değil uluslararası organizasyonlar da gözetir. Bu organizasyonların başında **Birleşmiş Milletler** gelir.

Birleşmiş Milletler → Dünyadaki bütün devletlerin insan hakları, çevre, ekonomi, savaş gibi konularda ortak işbirliği yapmak için oluşturduğu bir örgüttür.

Çocuk Hakları Sözleşmesi

Birleşmiş Milletlere üye devletler tarafından 20 Kasım 1989 yılında Çocuk Hakları Sözleşmesi imzalanmıştır. Ülkemiz tarafından da onaylanan bu sözleşme ile çocuk hakları güvence altına alınmıştır.

18 yaşından küçük her birey çocuk sayılır.

Çocuk Haklarımız

Çocuk hakları kız-erkek, ırk, dil, din, kültür, maddi durum gözetilmeksizin herkese eşit uygulanır. Hiçbir çocuk dili, dini, rengi, cinsiyeti nedeniyle ayrılamazlar.

1. Yaşama Hakkı

Her çocuğun yaşama hakkı vardır. Devletler çocuğun hayatta kalması için her türlü imkanı kullanmak zorundadır.

2. İsim ve Vatandaşlık Hakkı

Her çocuğa doğunca isim verilir ve devletin vatandaşlığına kayıt

edilir. Vatandaşlık haklarından yararlanmaları sağlanır.

3. Ailesiyle Yaşama Hakkı

Hiçbir çocuk anne ve babasından ayrı yaşamaya zorlanmaz. Eğer çocuk anne ve babasından şiddet, ihmal ve istismar görünse devlet çocuğu korumak zorundadır.

4. Düşüncelerini Açıklama Hakkı

Çocuklar düşüncelerini her türlü ortamda sözlü ve yazılı olarak açıklayabilirler. Ancak açıklamalarında başkalarına hakaret ve saygısızlık yapamazlar.

5. Din ve Vicdan Özgürlüğü Hakkı

Çocuklar dini ibadetlerini yerine getirmede engellenemez. Anne ve babalar çocuklarına din konusunda yol gösterirler.

6. Özel Hayatın Korunması Hakkı

Çocukların kendilerine özel yaşamlarına, eşya-
larına, iletişimlerine, yaşam yerine, onuruna, itibarına
karışamaz.

7. Bilgi Edinme Hakkı

Çocuklar her türlü yazılı, görsel, sesli araçlarla
bilgi edinme hakkına sahiptir. Ancak devlet ve
anne babalar çocuğun ruhsal durumunu bozacak
kaynaklardan korumak zorundadır.

8. Şiddetten Korunma Hakkı

Çocuklara anne, baba dahil hiç kimse şiddet,
ihmal, istismar ve kötü muamele yapamaz.

9. Sağlık Hakkı

Devletler çocukların sağlıklı yaşamaları için her
türlü tedbirleri almak zorundadır.

10. Eğitim Hakkı

Devletler çocuğun eğitim görme hakkını ka-
bul ederler. Eğitim hakkında fırsat eşitliği
esas alınır. İlköğretim herkes için zorunlu ve
parasızdır.

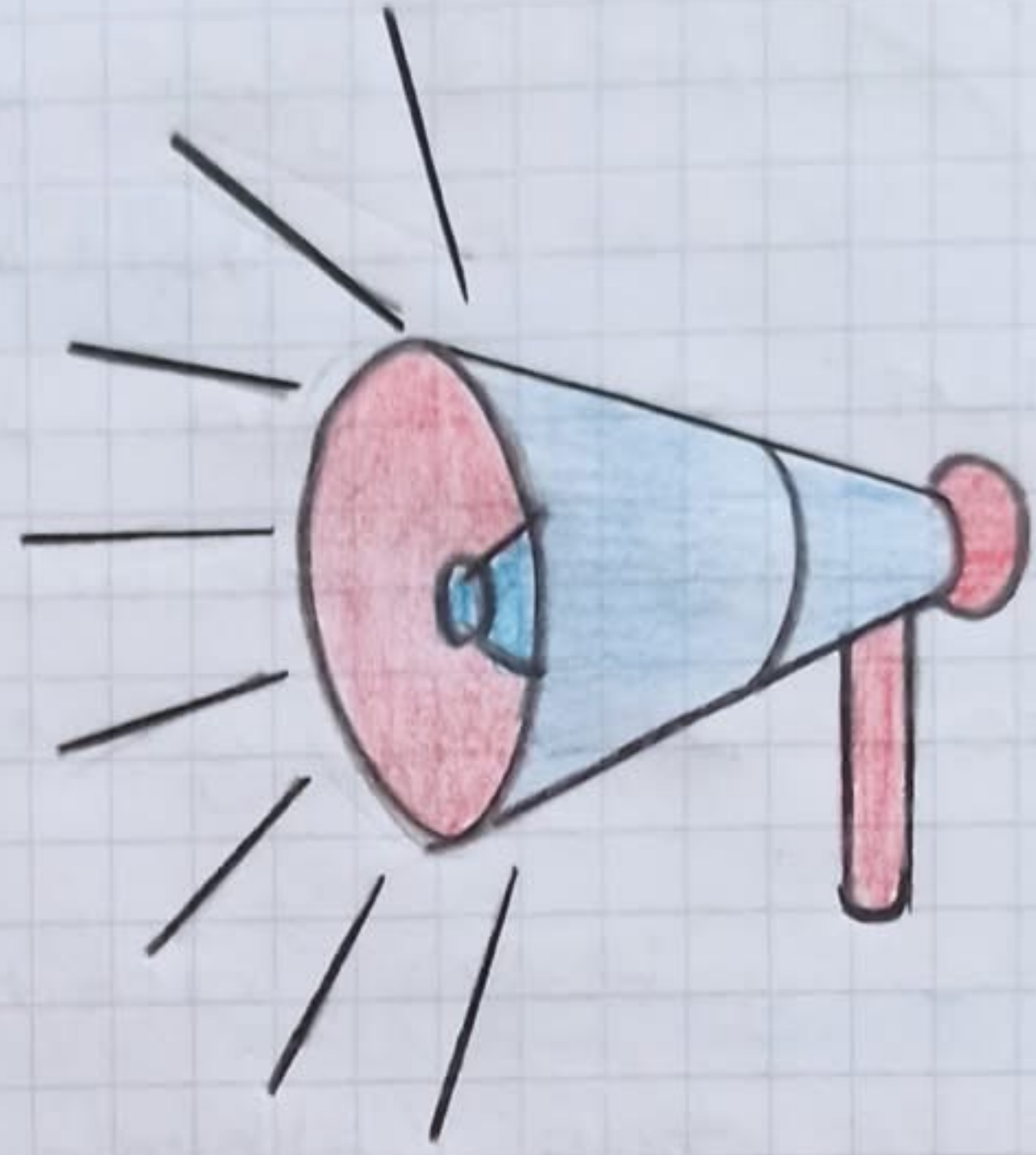

BEN ÇOCUĞUM HAKLARIMLA
VARIM

5. BÖLÜM: SES KİRLİLİĞİ

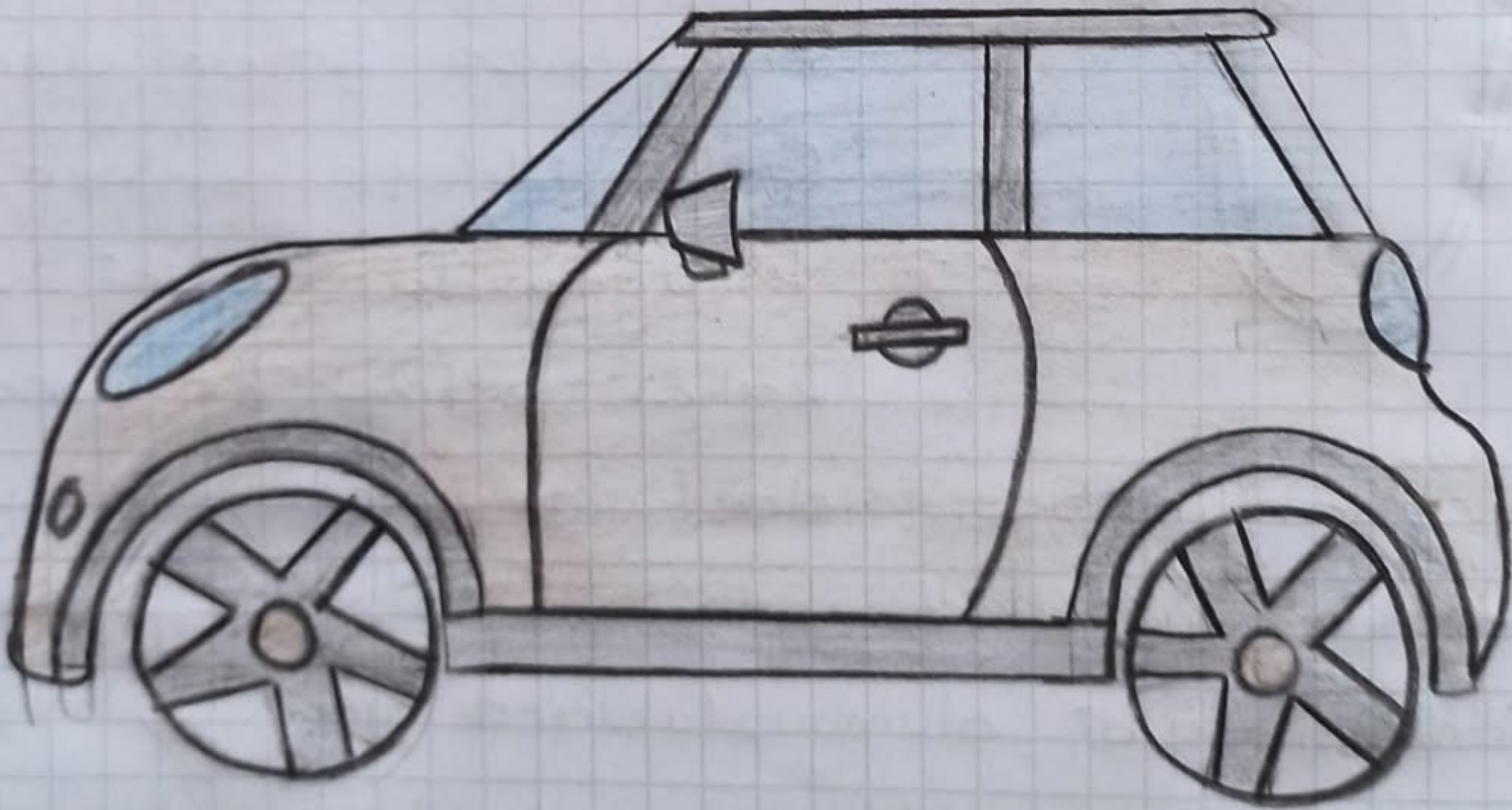
SES KİRLİLİĞİ VE OLUMSUZ ETKİLERİ

Rahatsız edici, şiddeti yüksek ve kulağa hoş gelmeyen her türlü insan, hayvan ya da makine kaynaklı düzensiz seslerin yaptığı etkiye **ses kirliliği** denir.

Ses Kirliliğinin Nedenleri

♥ Trafikteki araçların çıkardığı sesler

♥ Gereksiz çalınan kornalar

♥ Araçların alarm sesleri ile uçak ve tren gibi ulaşım araçlarının çıkardığı sesler

♥ Ev araçlarının çıkardığı sesler (Elektrik süpürge, televizyon, radyo, matkap vb) ②

♥ Sanayi kuruluşlarının, fabrikaların, çantiyelerin şehir merkezine yakın olması.

♥ Megafonla satış yapan seyyar satıcılar

♥ İnsan etkinliklerine ilişkin sesler (Yüksek sesle konuşmak, yüksek sesle müzik dinlemek vb)

♥ Şehir merkezlerinde sürekli olarak tekrarlanan altyapı ve inşaat çalışmalarında kullanılan iş makinelerinin çıkardığı sesler ses kirliliğine neden olur.

Ses Kirliliğinin Fazla Olduğu Yerler

⇒ Havaalanları, otobüs terminalleri

⇒ Düğün salonları, konser alanları

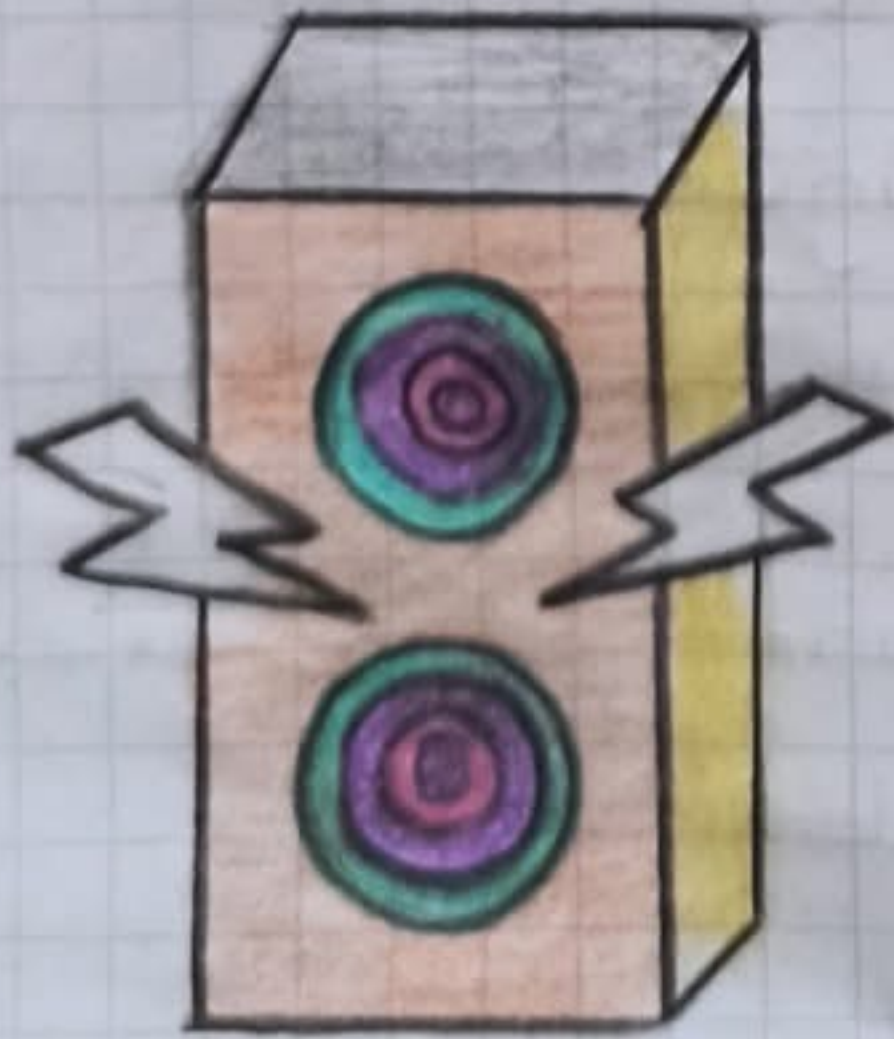
⇒ Pazar yerleri, alışveriş merkezleri

⇒ Stadyumlar, lunaparklar, çocuk parkları

Ses Kirliliğinin Zararları

- ★ Geçici ya da kalıcı işitme problemine,
- ★ Ruh sağlığının bozulmasına,
- ★ Baş ağrısına, kulak çınlamasına, kalp atışı ve solunum hızının artmasına,
- ★ İş yerlerinde iş veriminin düşmesine,
- ★ Sınıf ortamında dikkat dağınıklığına,
- ★ Uyumayı ve sağlıklı düşüncüyü zorlaştırmaya
- ★ Hayvanların korkup kaçmasına neden olarak doğal hayatı olumsuz etkiler.

Ses Kirliliğini Azaltmanın Yolları

- Binalara ses yalıtımı yapılmalıdır.
- Arabaların kornaları gereksiz yere çalınmamalıdır.
- Toplu taşıma araçlarının kullanımı artırılmalıdır. Ayrıca ulaşımı yer altından sağlayacak sistemler artırılmalıdır.

■ Gürültüye sebep olabilecek ev araç gereçleri sabah erken saatlerde ve gece geç saatlerde çalıştırılmamalıdır.

■ Sanayi kuruluşları, eğlence mekanları, fabrikalar gibi ses kirliliğine sebep olan mekanlar şehir dışına taşınmalıdır.

■ İnsanlar ses kirliliği konusunda bilinçlendirilmelidir.

Bazı ortamlarda gürültü olması kaçınılmazdır.
Fabrikalar,
Havaalanları,
İnşaat alanları bu ortamlara
örnektir.

Bu ve buna benzer alanlarda çalışan kişiler kulaklarını şiddetli sestten koruyacak kulak tıpası veya koruyucu kulaklık takmalıdır.

* Ses kirliliği konusunda hepimize düşen sorumluluklar vardır. Hepimiz ses kirliliği konusunda duyarlı olmalı, duyarlı olmayan kişileri uyarmalıyız.